

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave
Námestie 1. Mája č. 1, Bratislava

Posudok habilitačnej stráne:

**SKÚSENOSTI S BEZDOMOVECTVOM V HLAVNOM MESTE SR BRATISLAVA
ZA POSLEDNÝCH 15 ROKOV**

Uchádzač: PhDr. Róbert Kováč, PhD.

Oponent: prof. PhDr. Michal Oláh, PhD.

vedúci Ústavu sociálnej práce a ošetrovateľstva MUDr. Pavla Blahu v Skalici

Vedný odbor: 3.1.14 Sociálna práca

Téma predloženej práce je aktuálna, reflektuje aktuálny problém najchudobnejšej sociálne vylúčenej komunity v hlavnom meste Slovenskej republiky, Bratislave. Okrem autorského vkladu v ktorom rezonuje vlastná prax pisateľa sa v texte vyskytlo niekoľko nedostatkov.

Strany nie sú číslované, následkom čoho je pre čitateľa a zvlášť oponenta sťažená orientácia v habilitačnej práci. V predposlednom odseku ÚVODU autor uvádza, citujem: „Hoci revolúcie na konci osemdesiatych rokov v strednej a východnej Európe prebehli pokojným spôsobom, do hĺbky otriasli základmi spoločnosti. Za totalitného režimu zobral štát v Československu všetku zodpovednosť za osud jednotlivca do svojich rúk a formou direktív dosiahol, že každý občan pracoval, mal pravidelný príjem, zabezpečené ubytovanie, bezplatnú zdravotnú starostlivosť a sociálnu integráciu. Akonáhle táto zodpovednosť spadla na plecia občanov, tisíce ľudí prišlo o zamestnanie, sociálne istoty, vlastné bývanie.“ Tento citát sa dá vyložiť aj ako chvála socializmu, nie som si istý, čo ním mal autor na mysli. Žiadalo by sa ho vložiť do iného kontextu.

Za ním je dosť dramatické ilustračné foto uvedené ako obrázok č. 1: Nie je mi jasné, ako autor získal súhlas fotených subjektov na jeho publikovanie. (Podobne ako aj ďalšie, súhlas by mal byť explicitne uvedený).

V kapitole „Vplyv rodiny na riziko bezdomovectva“ (angl.) sú dve pracovné hypotézy. Môj názor je, že pri takto čisto kvalitatívne položených hypotézach (H1: Bezdomovci rástli a formovali sa vo veľmi slabo stimulačnom rodinnom prostredí...; H2: Súčasný stav bezdomovcov súvisí s ich rodinným prostredím počas detstva a dospievania) výskumník príliš neriskuje, dá sa na ne pokojne odpovedať, áno. Dobre postavená pracovná hypotéza sa nedá len triviálne zodpovedať a môže podnetne inšpirovať k dobrému výskumu. Napr. po vhodnom zedefinovaní toho, čo je to slabo alebo silno stimulačné rodinné prostredie v detstve by mohla znieť prvá hypotéza napr. H1: Slabo stimulačné rodinné prostredie v detstve je jeden z troch najzávažnejších faktorov neskoršieho sociálno-patologického javu bezdomovectva. Alebo H1: Viac ako v dvoch tretinách bezdomovcov, s ktorými sme sa stretli

v zariadeniach sociálnych služieb, vykazuje v detstve a počas dospievania veľmi slabo stimulujúce rodinné prostredie, a pod. Takáto pracovná hypotéza zároveň umožňuje klásť dobré otázky, na ktoré má výskum odpovedať a dá sa vyhodnotiť, či sa potvrdila, alebo nie; a prečo.

Autor vykonal do istej miery dobrú výskumnú prácu. Je to viac menej zhrnuté v tab. č. 1, kde sú dáta a rôzne charakteristiky spracované percentuálne. Menej jasný je len posledný riadok: *Celkový priemer 62%*. Je to celkový priemer čoho? Aj keď je štatistika tiež mocný čarodej, netreba sa ňou dať strhnúť do niečoho, čo je mimo jej možnosti.

Niektoré otázky týkajúce sa metodológie výskumu sú už trochu vážnejšie. Autor má výberový súbor 111 respondentov, z toho 95 mužov a 16 žien. Pokiaľ som dobre pochopil, je to zhrnutie respondentov zo všetkých 7 menovaných sociálnych zariadení v SR, v ktorých sa výskum uskutočnil. Bolo by zaujímavé vedieť:

- Aký veľký je asi základný súbor, t.j. odhad všetkých bezdomovcov v týchto zariadeniach. S tým súvisia podotázky, nakoľko je výberový súbor reprezentatívny vzhľadom na výskumné hypotézy a otázky; aký bol druh výberu (náhodný alebo iný); nakoľko bolo možné zhrnúť dáta z rôznych oblastí Slovenska do jedného súboru, keď vieme, že sa môžu dosť výrazne odlišovať, tak ako aj samotné sociálne zariadenia sú trochu odlišné, poskytujú aj trochu iné spektrum služieb a pod. a preto by mohli mať dosť veľkú variabilitu sledovaných charakteristík.
- Pomer mužov a žien reprezentuje aj ich rodové zastúpenie v základnom súbore? Možnorobiť pre jednotlivé sledované charakteristiky porovnanie z hľadiska rodu?
- Na základe čoho bol vlastne výberový súbor navrhnutý a realizovaný vo veľkosti respondentov 111?

Ďalšia časť práce je prehľad veľmi dobrých publikácií viac medicínskeho charakteru z veľmi širokej oblasti, ktoré môžu súvisieť s témou práce, aj keď to nie je v závere nijako zhrnuté. Napr. v príspevku: *Európska správa o infekciách medzi marginalizovanými: Žiadne nové antimikrobiálne zlúčeniny pre chudobných, bezdomovcov, AIDS, siroty, staršie osoby atď.* je v kapitole 2 uvedené „120% resistantného jedla je MRSA pozitív“, čo ponúka otázku: Nie je to trochu veľa percent?

Bezpochyby autor vykonal kus dobrej sociálnej práce v teréne. Aj keď sa habilitačná práca zdá „pozbieraná“ trochu netradičným spôsobom a preto pôsobiaci mierne chaotickým dojmom s veľkou rôznorodosťou, odporúčam prácu prijať a orientovať sa do budúcnosti viac na IMRAD.

Otázka: Housing First je moderným prístupom ku riešeniu, resp. ukončeniu bezdomovectva. Má svoje úskalia pre ktoré je v niektorých krajinách menej úspešný. V čom vidíte jeho silné a slabé stránky v našich podmienkach? Akú stratégiu navrhujete pre jeho zavedenie v Bratislave?

V Bratislave, dňa 13.6.2019